

Lectio Divina segédanyag

C év - Lk 23,35-43

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, dr. Nyúl Viktor

Liturgikus nézőpont

Asztalos Gábor

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita, Vermes Nikolett

Szemlélődési nézőpont

Asztalos Livia

Szerkesztő

Asztalos Livia

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Sárszegi Judit

Lektorálta: dr. Nyúl Viktor

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Krisztus az örök élet Királya.

„Uram, emlékezzél meg rólam, ha országodba érsz!”

Abban az időben mikor Jézust keresztre feszítették, a nép bémészkodott, a főtanács tagjai pedig gúnyolódtak: „Másokat megszabadított – mondták –, most szabadítsa meg önmagát, ha ő a Messiás, az Isten választottja.”

Gúnyt űztek belőle a katonák is, odamentek és ecettel kínálták: „Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat!” – mondták.

Felirat is volt a feje fölött: Ez a zsidók királya.

Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Messiás? Szabadítsd meg hát magadat és minket is.” A másik rászólt: „Nem félsz az Istentől? Hisz te is ugyanazt a büntetést szenveded. Mi legalább tetteink méltó büntetését kapjuk. De ez semmi rosszat sem tett.”

Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor országodba érkezel.”

Ő ezt válaszolta neki: „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.”

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

³⁵ Καὶ εἰσπήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐκλεκτός.

És ott állt a tömeg szemlélve. De gúnyolták az előljárók is mondva: „Másokat megszabadított, szabadítsa meg magát, ha ez az Isten Krisztusa, a kiválasztott!”

³⁶ ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὅξος προσφέροντες αὐτῷ

De csúfolták őt a katonák is odajőve, borecetet kínálva neki,

³⁷ καὶ λέγοντες· εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.

és mondva: „Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat!”

³⁸ ἣν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ’ αὐτῷ·
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.

De volt egy felirat is fölötte: „Ez a zsidók királya.”

³⁹ Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν λέγων· οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

De a felfüggesztett gonosztevők egyike káromolta őt mondva: „Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg magadat és minket!”

⁴⁰ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

Felelve pedig a másik megfeddve őt mondta: „Nem féled te az Istent, mert abban az ítéletben vagy?”

⁴¹ καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν.

És mi kétségtelenül igazságosan, ugyanis méltó (büntetését) kapjuk annak, amit tettünk: „De ez nem tett semmi helytelent.”

⁴² καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν σου.

És mondta: „Jézus, emlékezz meg rólam, amikor eljössz a királyságodba!”

⁴³ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ’ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

És mondta neki: „Bizony neked mondom, ma velem leszel a paradicsomban.”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

³⁵Et stabat populus exspectans. Et deridebant illum et principes dicentes: “ Alios salvos fecit; se salvum faciat, si hic est Christus Dei electus! ”.

³⁵A nép báméskodott, a főtanács tagjai gúnyolódtak: „Másokat megmentett – mondták –, most mentse meg magát, ha ő a Messiás, az Isten választottja.”

³⁵A nép báméskodva állt ott, a főemberek pedig így gúnyolták őt (Zsolt 22,8): »Másokat megmentett, mentse meg most magát, ha ő a Krisztus, az Isten választottja!«

³⁵A nép báméskodva állt ott, a főtanács tagjai pedig gúnyolódtak. „Másokat megszabadított, mondták, szabadítsa meg most önmagát, ha ő a Messiás, az Isten kiválasztottja.”

³⁵És a nép megállt nézni. Csúfolák pedig őt a főemberek is azokkal egybe, mondván: Egyebeket megtartott, tartsa meg magát, ha ő a Krisztus, az Istennek ama választottja.

³⁵A nép ott állt, és nézte. A főemberek pedig így csúfolták: „Másokat megmentett, mentse meg magát, ha ő Isten kiválasztott Messiása!”

³⁶Illudebant autem ei et milites accedentes, acetum offerentes illi

³⁶Gúnyt űztek belőle a katonák is, odamentek és ecettel kínálták:

³⁶A katonák is gúnyolták őt. Odamentek, *ecettel* kínálták,

³⁶A katonák is elébe állva gúnyolták és ecettel kínálták.

³⁶Csúfolák pedig őt a vitézek is, odajárulván és eczettel kínálván őt. ([Zsolt 69,22](#))

³⁶Kigúnyolták a katonák is. Odamentek hozzá, silány bort vittek neki,

³⁷et dicentes: “ Si tu es rex Iudaeorum, salvum te fac! ”.

³⁷„Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magad!” – mondták.

³⁷és azt mondták: »Ha te vagy a zsidók királya, szabadítsd meg magadat!«

³⁷„Ha te vagy a zsidók királya, mondták, szabadítsd meg magadat.”

³⁷És ezt mondván néki: Ha te vagy a zsidóknak ama Királya, szabadítsd meg magadat!

³⁷és így szóltak: „Ha te vagy a zsidók királya, mentsd meg magadat!”

³⁸Erat autem et superscriptio super illum: “ Hic est rex Iudaeorum ”.

³⁸Feje fölé görög, latin és héber nyelvű feliratot tettek: „Ez a zsidók királya.”

³⁸Felirat is volt fölötte: »Ez a zsidók királya.«

³⁸Feje fölé egy görög, latin és héber nyelven írt táblát tettek: „Ez a zsidók királya.”

³⁸Vala pedig egy felirat is fölébe írva görög, római és zsidó betűkkel: Ez a zsidóknak ama Királya.

³⁸Felirat is volt a feje fölött: „Ez a zsidók királya.”

³⁹Unus autem de his, qui pendebant, latronibus blasphemabat eum dicens: “ Nonne tu es Christus? Salvum fac temetipsum et nos! ”.

³⁹Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg hát magad és minket is.”

³⁹A megfeszített gonosztevők közül az egyik szidalmazta: »Nem a Krisztus vagy te? Szabadítsd hát meg magad, és minket is!«

³⁹Az egyik megfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Messiás? Szabadítsd meg hát magadat és minket is.”

³⁹A felfüggesztett gonosztevők közül pedig az egyik szidalmazá őt, mondván: Ha te vagy a Krisztus, szabadítsd meg magadat, minket is!

³⁹A megfeszített gonosztevők közül az egyik így káromolta:

– Te vagy a Messiás, nem? Mentsd meg magadat és minket is!

⁴⁰Respondens autem alter increpabat illum dicens: “ Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es?

⁴⁰A másik rászólt: „Nem félsz az Istentől? Hisz te is ugyanazt a büntetést szenveded.

⁴⁰De a másik megróttá ezekkel a szavakkal: »Nem félsz Istentől? Hiszen te is ugyanazt a büntetést szenveded!

⁴⁰A másik ellenben feddő szavakkal rászólt: „Nem félsz az Istentől, hiszen te magad is ugyanazt a büntetést szenveded?

⁴⁰Felelvén pedig a másik, megdorgálá őt, mondván: Az Istent sem féled-e te? Hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy!

⁴⁰De a másik megróttá:

– Nem féled Istent? Hiszen te is ugyanazon ítélet alatt vagy!

⁴¹Et nos quidem iuste, nam digna factis recipimus! Hic vero nihil mali gessit ”.

⁴¹Mi tetteink méltó jutalmát kapjuk. De ő nem csinált semmi rosszat.”

⁴¹Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését vesszük, de ez itt semmi rosszat sem cselekedett.«

⁴¹Mi ugyan joggal szenvedjük tetteink méltó büntetését, de ez semmi rosszat sem tett.”

⁴¹És mi ugyan méltán; mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett.

⁴¹Mi jogosan, mert tetteink méltó büntetését kapjuk, de ő semmi rosszat sem követett el.

⁴²Et dicebat: “ Iesu, memento mei, cum veneris in regnum tuum ”.

⁴²Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam országodban.”

⁴²Aztán így szólt: »Jézus, emlékezz meg rólam, mikor eljössz országodba.«

⁴²Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz uralmaddal.”

⁴²És monda Jézusnak: Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor eljössz a te országodban!

⁴²Majd így szólt:

– Jézus, emlékezz meg rólam, amikor országodba jutsz!

⁴³Et dixit illi: “ Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso ”.

⁴³Ezt válaszolta neki: „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.”

⁴³Ő azt felelte neki: »Bizony, mondom neked: még ma velem leszel a paradicsomban!«

⁴³Erre ő így felelt: „Bizony mondom neked: ma velem leszel a paradicsomban.”

⁴³És monda neki Jézus: Bizony mondom neked: Ma velem leszel a paradicsomban.

⁴³Ő így felelt:

– Bizony, mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban.

1.1.3. Behatárolás

Jézus szenvedéstörténetének leírásához tartozik ez a szakasz. Mozzanatait összekapcsolja az azonos helyszín: a „Koponyahely” (Lk 23,33), a király(ság)hoz kapcsolódó kifejezések, illetve a különböző szereplők odafordulása a keresztre feszített Úrhoz. Az epizód a Mester mondatával zárul, aki egyedül a bűnbánó latornak válaszol (Lk 23,43). Tehát a perikópa a Lk 23,35-43 versek közt helyezkedik el.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus valóban király, de ő másképpen uralkodik, mint az emberek közül sokan gondolják. Ő nem száll le a keresztről, amire kísérti őt a sátán az ott állókon keresztül. Ő kész mindenkinek irgalmasan megbocsátani, még az őt gyalázóknak, bántóknak is (Lk 6,27-29; Lk 23,34). Nem magát, hanem az embereket akarja megszabadítani.
- Jézus az élet és a halál Ura. Tekintéllyel beszél. Még „ma” üdvözíti a bűnbánó latort. Van hatalma kimondani, és eldönteni ezt (Lk 23,43).
- Az Úr az utolsó pillanatig, lehetőségig keresi az embert, hogy megbocsáthasson neki, hogy visszafogadhassa őt az atyai házba (Lk 15). Ő nem a halál és a gyűlölet, hanem az élet és a megbocsátás pártján áll.
- A bűnös őszinte bűnbánata „megrendíti” Istent, s felszabadítja a bocsánatot kérőt.
- Jézus velünk van, megnyitja a mennyországot, s ezzel reményt ajándékozik mindenkinek.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

Ἰησοῦ (Jészú): 'Jézus!' (Lk 23,42)

Jézus személyneve megszólító esetben (vocativus) ötször található meg a Lukács Evangéliumban. Az első két alkalommal negatív hangvétellel, amikor a tisztátalan lélektől megszállottak mondják (Lk 4,34; Lk 8,28). A másik három esetben viszont pozitív tónussal, amikor a tíz leprás (Lk 17,13), a jerikói vak (Lk 18,37) és a bűnbánó lator (Lk 23,42) fordul így az Úrhoz. Általában irgalomért, megbocsátásért, szabadításért könyörögnek a Mesternél. Így a megszólítás bensőségességet, bizalmat és tiszteletet fejez ki ezekben az esetekben (Lk 17,13; Lk 18,37; Lk 23,42). A lator mondatában kiemelkedik ez a kifejezés, egyrészt, mert csak itt nem fűződik e szóhoz másik megszólító eset, másrészt pedig, mivel ez az utolsó előfordulási helye a terminusnak az evangéliumban (Lk 23,42). Vagyis a szó a maga egyszerűségében itt válik a leghangsúlyosabbá Lukácsnál, éppen egy haldokló, elítélt bűnöző ajkán!

μνήσθητί (mnészthéti): 'emlékezz meg, gondolj!' (Lk 23,42)

Ez a szó hatszor jelenik meg Lukács evangéliumában: Mária és Zakariás hálaénekében (Lk 1,54.72), Ábrahám ajkán a szegény Lázárról szóló példabeszédben (Lk 16,25), a bűnbánó lator kérésében (Lk 23,42) s a feltámadt Jézushoz fűződően az üres sírnál (Lk 24,6.8). Összefonódik az isteni irgalommal és hűséggel (Lk 1,54.72; Lk 23,42), illetve Jézus Krisztus szavaival a halála és feltámadása kapcsán (Lk 24,6.8). Vagyis alapvetően reményt fejez ki. Viszont csupán a lator szavaiban párosul személyre vonatkozó bővítményhez ez a felszólítás („emlékezz meg rólam!”), aminek alanya az Evangéliumban csak itt Jézus (Lk 23,42). Vagyis egyedül ebben az epizódban számol be az evangélista arról, hogy az Úr kifejezetten megemlékezik egy személyről, ami nagyobb mélységet, intimitást ad a kettőjük közötti találkozásnak. Jézus a kereszten sem feledkezik meg az emberről, még a legnyomorultabb helyzetben lévőről sem!

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

2,25-26 “Íme, volt Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát, és a Szentlélek volt rajta. Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét.”

4,23 “Így szólt hát hozzájuk: „Biztosan ezt a mondást szegezitek majd nekem: Orvos, magadat gyógyítsd! A nagy tetteket, amelyeket – mint hallottuk – Kafarnaumban végbevittél, vidd végbe itt, a hazádban is!”

9,20 “Most hozzájuk fordult: „Hát ti?” Péter válaszolt: „Az Isten Fölkentje vagy.”

9,34-35 “Miközben ezt mondta, felhő támadt és elborította őket. Félték, amikor a felhőbe jutottak. A felhőből szózat hallatszott: „Ez az én választott Fiam, őt hallgassátok!”

12,5 “Megmondom én nektek, kitől féljete: Attól féljete, akinek, miután megölt, ahhoz is van hatalma, hogy a kárhozatba taszítson benneteket. Igen, mondom nektek, tőle féljete.”

Szinoptikus párhuzamok

Mt 10,28 “Ne féljete azoktól, akik a testet megölik, a lelket azonban nem tudják megölni! Inkább attól féljete, aki a kárhozatba vetve a testet is, a lelket is el tudja pusztítani!”

Mt 16,28 “Bizony mondom nektek: az itt állók közül némelyek nem halnak meg, amíg meg nem látják az Emberfiát, amint eljön országában.”

Mt 20,20-21 “Akkor odament hozzá a Zebedeus-fiak anyja a fiaival együtt, és leborult előtte, hogy kérjen tőle valamit. Megkérdezte tőle: „Mit akarsz?” „Intézd úgy – felelte –, hogy két fiam közül az egyik jobbod, a másik balod felől üljön országodban.”

Mt 26,67-68 “Aztán szembeköpdösték, és ököllel verték, mások arcul ütötték, és közben kérdezték: „Találd ki, Messiás, ki ütött meg!”

Mt 27,39-43 “Az arra menők káromolták, s fejüket csóválva mondogatták: „Te, aki lebontod és harmadnapra fölépítéd a templomot, szabadítsd meg magad! Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!” Ugyanígy gúnyolódtak az írástudókkal és a vénekkel együtt a főpapok is: „Másokat megmentett, de magát nem tudja megmenteni. Ha Izrael királya, szálljon le a keresztről, s akkor hiszünk neki. Az Istenben bízott. Mentse hát meg, ha akarja. Hisz azt mondta: Isten Fia vagyok.”

Mt 27,44 “Ilyen módon gyalázták a vele együtt megfeszített gonosztevők is.”

Mk 15,29-32 "Az arra menők káromolták, csóválták a fejüket s mondogatták: „Te, aki lerombolod a templomot, és három nap alatt felépíted, mentsd meg magadat, szállj le a keresztről!" A főpapok és az írástudók szintén gúnyolódtak, egymás között ezt mondva: „Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni. A Krisztus, Izrael királya, szálljon le most a keresztről a szemünk láttára, s akkor hiszünk!" Gyalázták azok is, akiket vele együtt fölfeszítettek."

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 40,14 "Gondolj rám is, ha majd jól megy a sorod! Gyakorolj kegyet velem, emlékezzél meg rólam a fáraó előtt, és szabadíts ki ebből a házból"

Zsolt 22,8 "Mind, aki lát, gúnyt űz belőlem, elhúzza száját és csóválja fejét."

Zsolt 69,22 "Ételembe epét kevertek, szomjúságomban ecettel itattak."

Zsolt 80,7 "Elnézted, hogy szomszédaink civódjanak rajtunk, és hogy ellenségeink kigúnyoljanak."

Iz 42,1 "Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá lelkemet, hogy igazságot vigyen a nemzeteknek."

ApCsel 25,5 "Hanem meghatalmazottaitok jöjjenek velem – mondta –, és ha van valami bűne ennek az embernek, emeljetek ellene vádat."

2Kor 12,4 "elragadtatott a mennybe, és titokzatos szavakat hallott, amelyeket embernek nem szabad kimondania."

Fil 1,23 "Mind a kettő vonz: Szeretnék elköltözni, hogy Krisztussal egyesüljek, mert ez mindennél jobb volna."

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Tanítóhivatali nézőpont

2.1.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

Krisztus keresztje és királysága

440 Jézus elfogadta Péter hitvallását, aki őt Messiásnak ismerte el, de közvetlen utána meghirdette az Emberfiára váró szenvedést. Messiási királyságának igazi tartalmát az Emberfiának -- "aki alászállott a mennyből" (Jn 3,13)-- transzcendens mivoltában és a Szenvedő Szolga megváltó küldetésében tárta föl: "Az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja életét

váltságul sokakért" (Mt 20,28). Ezért királyságának igazi értelme csak a keresztt magasságában nyilvánult meg. Csak a föltámadás után hirdethette Péter Isten népe színe előtt az Ő messiási királyságát: "Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Isten Úrrá és Krisztussá tette Őt, ezt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek!" (ApCsel 2,36).

550 Isten országának eljövetele a Sátán országának veresége: "Ha pedig én Isten Lelkével úzom ki a gonosz lelkeket, akkor bizony eljött hozzátok az Isten országa" (Mt 12,28). A Jézus által végzett ördögűzések megszabadítják az embereket a gonosz lelkek hatalmától. Elővételezik Jézus nagy győzelmét "evilág fejedelme" fölött. Krisztus kereszttje által Isten Országa véglegesen megszilárdul: "Az Úr a fáról országolt".

Krisztus a Messiás

438 Jézus messiási fölszentelése isteni küldetését nyilvánítja ki. "Miként maga a név mutatja: Krisztus nevében ott hangzik az, aki fölkente, az is, akit fölkentek, és maga a kenet is, amellyel fölkenték; az Atya kente föl, a Fiú lett fölkenve a Lélekben, aki a Kenet." Örök messiási fölszentelése földi élete során tárult föl, amikor János megkeresztelte, amikor "fölkente Őt Isten Szentlélekkel és erővel" (ApCsel 10,38), "hogy kinyilváníttassék Izraelnek" (Jn 1,31) mint Messiása. Cselekedetei és szavai úgy ismertetik meg, mint az "Isten szentjét".

453 A Krisztus azt jelenti: "fölkent", "Messiás". Jézus a Krisztus, mert "Isten fölkente Őt Szentlélekkel és erővel" (ApCsel 10,38). Ő volt "az eljövendő" (Lk 7,19), Izrael reményének tárgya.

2.1.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: *Evangelium vitae*

50. E fejezet végén, amelyben az életről szóló keresztény üzenetről elméltünk, szeretnék egyenként mindegyikkel megállni és szemlélni Őt, akit átszegeztek, s aki mindeneket magához vonz.¹ Nézzvén a kereszt „látványosságát”,² ezen a dicsőséges fán fölfedezhetjük az *élet Evangéliumának* beteljesedését és teljes kinyilatkoztatását.

Nagypéntek délutánjának első óráiban „a Nap elsötétedett és sötétség támadt az egész földön... A templom függőnye kettéhasadt fölülről egészen az aljáig”.³ Mindez egy kozmikus megrendülés, a jó és a rossz, az élet és a halál erői közötti mérhetetlenül nagy harc szimbóluma. Ma mi magunk is a „halál kultúrája” és az „élet kultúrája” közötti drámai harc részesei vagyunk. A sötétség azonban nem tudta elnyelni a kereszt ragyogását; sőt még tisztábban és ragyogóbban hasítja szét a sötétséget, és úgy nyilvánul meg, mint az egész történelem, mint minden emberi élet központja, értelme és célja.

Jézust odaszegezték a Kereszthez és magasba emelték a földről. A legnagyobb „gyengeség” perceit éli, s úgy tűnik, élete teljesen ki van szolgáltatva ellenségei dühének és gyilkosai kezének: meggyalázták, kicsúfolták, megkínózták.⁴ S mégis, éppen mert látta, hogy mindezek közepette „hogyan lehelte ki lelkét”, a római százados így kiált föl: „Ez az ember valóban Isten Fia volt!”.⁵ Végző gyöngeségének percében így nyilvánul ki istenfiúsága: *a Kereszten mutatkozik meg dicsősége!*

A halálával Jézus megvilágítja minden ember életének és halálának értelmét. Mielőtt meghalt, az Atya bocsánataért könyörgött üldözői számára,⁶ és a latornak, aki kérte, hogy emlékezzék meg róla országában, azt ígéri: „Bizony, mondom neked, még ma velem leszel a Paradicsomban!”.⁷ Halála után „a sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek teste föltámadt”.⁸ Az üdvösség, amelyet Jézus meghozott, életet és feltámadást ajándékoz. Jézus nyilvános működése során végig üdvösséget

¹ vö. Jn 19,37; 12,32

² vö. Lk 23,48

³ Lk 23,44–45

⁴ vö. Mk 15,24–36

⁵ Mk 15,39

⁶ vö. Lk 23,34

⁷ Lk 23,43

⁸ Mt 27,52

ajándékozott gyógyításaival és jótéteményeivel;⁹ de a csodák, a gyógyítások, még a halottak föltámasztása is egy másik üdvösség jelei voltak, mely a bűnök bocsánatában, azaz az embernek egy mélyebb betegségből való meggyógyításában és az isteni életre való fölemelésében áll.

A Kereszten megújul, és végső tökéletességben valósul meg a pusztában Mózes által fölemelt kígyó csodája.¹⁰ Ma is, ha tekintetét fölemeli Arra, akit átszegeztek, a minden létében fenyegetett ember megtalálja szabadulásának és megváltásának biztos reményét.

⁹ vö. ApCsel 10,38

¹⁰ vö. Jn 3,13–15; Szám 21,8–9

2.2. Liturgikus nézőpont

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

Krisztus Királyságának ünnepén az *Evangélium* (Lk 23,35-43) a Jézus **keresztre feszítésének** leírásából ad elénk egy történetet. Az ünnep témájához vezet a katonák gúnyolódása, de a kereszten függő tábla felirata is: „*Ez a zsidók királya.*” Ők még nem tudhatták, mennyire igaz is e mondat, hiszen nem is csak a zsidóknak, hanem a mindenségnek; és nem is csak földi, hanem örök királya Jézus Krisztus.

A királyokat régi hagyomány szerint olajjal kenték fel hivatalukra, ám azt látjuk, hogy a Fiú nem úgy felkent, ahogyan az *olvasmányban* (2Sám 5,1-3) Dávid király – akinek személye megjelenik az *Alleluja* versében (Mk 11,9b-10a) is – hanem annál sokkal több, ahogyan Pál apostol fogalmaz: „*Ő a láthatatlan Isten képmása*” (Kol 1,15a). Éppen ezért: az egyházi év végén már előre is tekintünk, szeretnénk elnyerni azt a kegyelmet, hogy mi is, amikor majd – a *válaszos zsoltár* (vö. Zsolt 121,1) hangján szólva – „*Isten házába indulunk*”, Krisztus királyságának tagjai lehessünk, ahogyan az evangéliumi történetben a vele együtt megfeszített, bűnbánatot valló bűnözőnek ígéri Jézus: „*Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.*” (Lk 23,43).

Erről szól a *szentlecke* (Kol 1,12-20), amikor azt halljuk, Jézus **kereszthalála által** Isten „*kiragadott minket a sötétség hatalmából, és helyet adott szeretett Fia országában,*” (Kol 1,13). Mindezt összefoglalja, amikor az *egyetemes könyörgésekben* az Úrhoz szólunk: „*Hittel valljuk, hogy te vagy a mindenség Királya*”, ilyenformán minden földi „*királyok Királya és az uralkodók Ura*” is.

2.3. Pedagógiai nézőpont

2.3.1. Evangélium témáját feldolgozó versek

Túrmezei Erzsébet

A minta

Mindig mosolyog és szeretve szolgál,
tekintetében távol fény ragyog.
lényéből már a menny nyugalma árad.
El sose fárad.
Megsérteni semmivel nem lehet,
hisz nincsen benne kit megsérteni,
nincs énje. Földhöz nem köti már semmi.
Kész hazamenni.
Nincsen neve. Krisztus nevében él.
Krisztus kezének csendes eszköze.
Krisztus lényének visszasugárzása:
Hűséges mása.
Ím, itt a minta. Áldó két kezed,
én Mesterem, vezesse hát a vésőt!
Fájjon, ha fáj, én kegyelmedet zengem.
Készíts el engem!

Forrás: <http://erdelyikeresztynetwork.hu/blog/erdelyi-keresztynyek-hatarok-nelkul-hirei/keresztény-versek-tortenetek>

Oláh András

Hol az a másik

a hegyeknek erre nincs semmi nyoma
sír a magány hogy hol lesz az otthona
csukott ablakodon hajnalfény játszik
keresed magadban: hol az a másik
szétszéledt szavak közt egy kérdőjel kinő
sirat a végleg lelassult idő
a beszédes csöndből a könny is kiveszett
szeretnéd mesébe szőni a színeket

de elveszti szirmát mindegyik virág
sárban ringatózik az elvetélt világ
mosolyra éhezik bennünk a halál
s átfagyott lelkünk haza már nem talál

Forrás: <http://tiszatajonline.hu/?p=118140>

Szabó T. Anna

Az ég zsoltára

Perelj, uram, perlóimmal?
Felelj, Uram, felhőiddel.
Mondd, hogy rend van a világban,
felejtsem, amiket láttam.

Nehéz lenni, tudod, Uram?
Szívünk-szemünk úgy tele van
fájdalommal, szenvedéssel,
amit nem érünk fel ésszel.

Körülöttünk annyi zaj van.
A testtel is csak a baj van.
A lélek meg – szent a lélek,
de nem éli a szentséget.

Kó a szívünk, fáradt, nehéz,
szemünk csak a képekre néz,
tükrök közé vagyunk zárva,
nem látunk ki a világra.

Itt lent perbe vagyunk fogva,
perlónk fölénk magasodna,
túlkiabál, elküld haza,
hiába, hogy nincs igaza.

Perelj, Uram... – Nem, ne perelj.
Inkább csak felhőket terelj:

a változó világ képét –
ezzel hozd fölénk a békét.

Felelj, uram, felhőiddel,
vértess fel a kellő hittel,
hogy törvényed ne feledjük,
eged alatt legyünk együtt,

tanuljunk világot látni,
indulatainkkal bánni,
nem bújkálni, mint a gyermek,
viselni a közös terhet,

éljük át a mások részét,
legyen bennünk újra részvét,
legyen bennünk hit, alázat.
Égből építs nekünk házat.

Forrás: <https://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=158>

Szent II. János Pál pápa (Karol Wojtyła)

A megsebzett fa története

A Fa így szólt:

ne félj, ha meghalok – ne félj meghalni velem,
ne félj a haláltól – nézd, újjáéledek: a halál
csak a kérget hántotta le.

Ne félj meghalni és újjáéledni velem! A jelet fátyol takarja.

Benne újjáéled minden –
és elveszi súlyát a gyümölcs.

A Fa átnyújtotta a gyümölcsöt Annak, aki beoltotta –

Belőlem fogtok élni, Belőlem, a Megsebzett Fából.

„Belőlem”, mondta a Fa – nem éreztem Őt idegennek,

eltűnt az ellentét érzése közöttünk

(talán először egyetlen pillanatra?)

Én elmentem, a FA megállt, átölelve a múltat és jövőt.

Forrás: <https://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=146>

Túrmezei Erzsébet - Pótvizsga szeretetből

A Mester nagy iskolájában
Ma szeretetből pótvizsgáztam
Tanítóm előtt remegve álltam.

Az első vizsgám én elbuktam,
A tételt bár kívülről tudtam,
De gyakorlatilag azt előadni nem tudtam.

Szerettem én ki engem szeret,
Minden jó embert, akit csak lehet,
De az ellenségemet?!

Aki rágalmaz, kinevet?
Ad mindenféle csúfos nevet,
Gyaláz és megaláz engemet?

Ilyet nem tudok szeretni: - NEM!
És ezt húztam ki, ez volt a tételem.
Hogy ellenségemet is szeressem.

Szereted? - kérdezte tanárom,
Az én Mesterem és Megváltóm.
Nem tudom! - hiába próbálom.

Szelíden mondta, de erélyesen:
Pótvizsgára méssz! És ha mégsem
Tanulod meg, megbuksz egészen.

A szeretet nehéz tétel.
A legtöbben ebben buknak el,
Mert aki bánt, azt is szeretnünk kell.

De Mesterem tovább tanított,
Különóra hívott,
Szeretetével sokat kivívott.

Mutatta kezén, lábán a sebet,
Hogy mennyit tehet a szeretet,
Eltűri a kereszt-szegeket.

Eltűri a gúnyt, gyalázatot,
Töviskoronát, nehéz bánatot.
A dárdaszúrást, mit értem kapott.

Megrendültem egész szívemben.
Hát a szeretet ilyen végtelen?
Tanítóimtól tanulni kezdtem.

Megnyerheted vele úgy lehet,
Hogy ő is megtér, hogy ő is szeret,
Ha látja a te szeretetedet.

Így tanított, szívem felrázta.
Látta, hogy hajlok a tanításra.
Szeretetését szívembe zárta.

És most pótvizsgáztam belőle,
Ott volt ellenségem is,
Gúnyos megjegyzést kaptam tőle.

De én szeretettel feleltem,
S e szeretettel őt megnyertem,
És a pótvizsgán általmentem.

Tovább tanulok, tovább megyek.
Vannak szeretet egyetemek,
Magasak, mégsem elérhetetlenek.

Mert más tudományt, sokat tanulhatok,
Megcsodálhatnak, úgy vizsgálhatok,

De ha szeretet nincs bennem
Semmi vagyok.

Forrás: <https://honlap.parokia.hu/lap/nyirturai-reformatus-egyhazkozseg/cikk/mutat/turmezei-e-versei/>

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Rá tudok-e nézni a bűneimre olyan őszinteséggel és megbánással, ahogyan azt a Isten tette?
- A gúnyolódók vagy a bűnbánók oldalán állok-e?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Mindenható Istenünk, te öröktől fogva úgy határoztál, hogy szeretett Fiadban, a mindenség Királyában megújítsz mindent. Add, hogy az egész teremtett világ megszabaduljon a bűn szolgaságától, Fölségednek hódoljon, és szüntelenül dicsőítsen téged. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

Evangéliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy sohase feledkezzem meg arról, hogy hűséges és irgalmas vagy, s mindig bátor bizalommal tudjak fordulni hozzád! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Kép forrás: Pécsi Székesegyház, Loósz Róbert

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus mindig irgalommal vár rám, hogy botlásaim után hozzá forduljak.
- Jézus rólunk is megemlékezik, valóban gondol ránk!

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjem ma is Jézus elé vinni bűneimet, s bízzak az ő megbocsátásában és szeretetében. Higgyek abban, hogy fontos vagyok neki.
- Mondjam rendszeresen a másik latorral együtt: „Jézus, emlékezz meg rólam, amikor eljössz a királyságodba!”